

УКРАЇНСЬКА МОВА

За програмою для загальноосвітніх навчальних закладів 1-4 класи.

Автори: М.С.Вашуленко, К.І. Пономарьова, О.Ю. Прищеп
(за підручником М.С.Вашуленка, О.І.Мельничайко, Н.А.Васильківської)

I семестр – 64 години (4 год на тиждень)

I семестр № з/п	Дата прове- дення	Тема уроку
Мова і мовлення (3 години і протягом року)		
1		Мова - скарбниця історії народу.
2		Неперервне поповнення словникового складу мови. Старі й нові слова в мові.
3		Культура мовлення і спілкування в різних мовленнєвих ситуаціях. Дотримання правил мовленнєвого етикету, культури спілкування
Текст (9 годин і протягом року)		
4		Закріплення поняття про будову текстів різних типів. Тема і мета висловлювання. Заголовок. План тексту. Абзац. Лексичні засоби для зв'язку речень у тексті. Робота з деформованим текстом: виділення відсутніх абзаців, переставляння частин тексту, вилучення речень, які не відповідають темі, додавання кінцівки (заклучного речення), заміна недоречно повторювальних слів, забезпечення зв'язку між реченнями та абзацами тексту.
5		РЗМ. Вправлення у написанні листів: «Як я провів літні канікули»
6		Текст – опис. Вправи на порівняння художнього і науково-популярного описів. Визначення теми висловлювання у текстах – описах, формулювання основної думки. Знаходження та інтонаційне виділення у реченнях тексту слів, найважливіших для висловлення думки. Лексичні засоби для зв'язку речень у тексті. Поділ тексту – опису на частини, складання плану. Абзац.
7		Складання художніх та науково-популярних описів. Обговорення своїх письмових робіт у парах, невеликих групах; відзначення позитивних сторін роботи, висловлення порад щодо їх доопрацювання.
8		Спостереження за особливостями змісту та побудови тексту-міркування: наявність певного твердження, доказів та висновків. Визначення теми висловлювання у текстах – міркуваннях, формулювання основної думки. Знаходження та інтонаційне виділення у реченнях тексту слів, найважливіших для висловлення думки. Лексичні засоби для зв'язку речень у тексті. Поділ тексту – міркування на частини, складання плану. Абзац.

9			Побудова тексту-міркування, добір переконливих доказів, формулювання висновку.
10			Вправляння у написанні замітки до стінгазети. Закріплення поняття про будову текстів різних типів. Тема і мета висловлювання. Заголовок.
11			Контрольний диктант
12			Аналіз контрольного диктанту. Робота над помилками.
	Речення (9 годин і протягом року)		
13			Повторення і узагальнення вивченого про види речень за метою висловлювання, про головні і другорядні члени речення. Розділові знаки в кінці речень. Встановлення зв'язку слів у реченні. Визначення, за допомогою чого зв'язуються слова (за допомогою закінчень і прийменників, тільки закінчень). Відновлення змісту деформованих речень. Інтонаційно правильне читання речень, різних за метою висловлювання, окличних речень.
14			РЗМ. Складання і запис зв'язаних між собою речень, які описують зміст малюнка, частину інтер'єру класу, навчальну ситуацію на уроці тощо. Обговорення своїх письмових робіт у парах, невеликих групах; відзначення позитивних сторін роботи, висловлення порад щодо їх доопрацювання.
15			Поняття про однорідні члени речення. Спостереження за вживанням речень з однорідними членами в тексті. Кома при однорідних членах речення.
16			Головні і другорядні члени речення. Поєднання однорідних членів речення за допомогою інтонації, сполучників. Інтонація перелічування та протиставлення. Граматичні питання до однорідних членів речення.
17			Складання речень з однорідними членами, поширення їх залежними словами; використання речень з однорідними членами у побудові текстів. Інонування речень зі звертаннями, що стоять на початку, в середині, у кінці речення; речень з однорідними членами, в яких є узагальнювальні слова (за зразком, без уживання термінів).
18			Уявлення про складне речення. Складання їх за зразком, схемою, малюнками, створеними ситуаціями. Кома між частинами складного речення.
19			Узагальнюючий урок з розділу «Речення». Творче застосування знань, умінь, способів діяльності в нових ситуаціях.
20			Перевірка мовних знань і умінь № 1
21			Аналіз перевірної роботи. Оцінювання результатів навчання.

Слово. Значення слова. Частини мови (3 години)			
22			РЗМ. Вибірковий переказ з опорою на допоміжні матеріали.
23			Повторення і узагальнення знань і вмінь про морфемну будову слова; розрізнення слів, що належать до гнізда спільнокоренових і форм одного з таких слів. Робота з морфемним словником. Український алфавіт.
24			Повторення й узагальнення знань і вмінь про лексичне значення слова. Спостереження за словами, що відповідають на питання <i>хто? що? який? яка? яке? які? що робить? що роблять? скільки? котрий? котра? котре? котрі? де? коли? як?</i> , а також за службовими словами, до яких не можна поставити питання (<i>і, та, на, від, але</i> тощо). Класифікація на групи слів, що відповідають на питання різних частин мови.
Іменник			
25			Розширення уявлень про лексичне значення іменника (слова з абстрактним значенням: <i>радість, сум, сміливість</i> тощо). Вживання іменників у прямому і переносному значеннях. Багатозначність окремих іменників.
26			Іменники – синоніми, іменники – антоніми. Спостереження за точним і влучним вживанням з ряду синонімів тих слів, які найбільше відповідають змістові. Робота зі словниками синонімів та антонімів. Український алфавіт.
27			Рід іменників. Віднесення іменників до одного з родів. Змінювання іменників за числами.
28			Зміна приголосних [г],[к],[х] на [з'], [ц'], [с'] перед закінченням <i>-і</i> в іменниках різного роду. Правопис іменників, у яких відбулося дане чергування
29			Спостереження за явищами чергування коренових [і] з [е], [о] в окремих іменниках жіночого роду з основою на приголосний. Правопис іменників, у яких відбулося дане чергування
30			Змінювання іменників за відмінками. Формування умінь ставити іменники у початкову форму. Розвиток умінь правильно використовувати прийменники з іменниками в різних відмінках.
31			РЗМ. Детальний переказ розповідного тексту з елементами опису за колективно складеним планом, з опорою на допоміжні матеріали, дотримуючись тричастинної структури висловлювання.
32			Змінювання іменників за відмінками. Використання орфографічного словника для перевірки закінчення іменників чоловічого роду з основою на приголосний у родовому відмінку

33			Правопис закінчень іменників жіночого роду на <i>-а</i> в родовому відмінку однини з основою на твердий і м'який приголосний та на [ж], [ч], [ш].
34			Правопис закінчень іменників жіночого роду в орудному відмінку однини: закінчення <i>-єю</i> в іменниках з основою на м'який приголосний та на шиплячі; закінчення <i>-сю</i> в іменниках на <i>-ія</i>
35			Контрольний переказ
36			Аналіз контрольного переказу. Правопис закінчень іменників чоловічого роду в орудному відмінку однини: закінчення <i>-ем</i> в іменниках з основою на м'який приголосний та на шиплячі; закінчення <i>-см</i> в іменниках з основою на [й].
37			Практичне засвоєння правопису закінчень найуживаніших іменників чоловічого роду на <i>-ар, -яр</i> . Спостереження над паралельним закінченням іменників чоловічого роду – назв істот у давальному та місцевому відмінках однини. Використання орфографічного словника для перевірки написання найуживаніших іменників чоловічого роду на <i>-ар, -яр</i> . Український алфавіт.
38			Спостереження за закінченням іменників у множині (таблиця відмінювання). Вправи на вживання правильних відмінкових закінчень іменників у множині.
39			РЗМ. Складання і запис запитань на задану тему та відповідей на запитання, поставлені однокласником (вчителем). Діалог (перевірка)
40			Вправи на вживання правильних відмінкових закінчень іменників у множині.. Засвоєння літературних форм іменників у місцевому відмінку множини з прийменником <i>по</i> .
41			Контрольний диктант
42			Аналіз контрольного диктанту. Оцінювання результатів навчання.
	Прикметник		
43			Розвиток умінь впізнавати прикметники в тексті. Спостереження за їх роллю в мовленні. Граматичне питання до прикметника у сполученні з іменником. Вживання прикметників у прямому та переносному значеннях.
44			Спостереження за вживанням прикметників у текстах різних стилів: художньому і науковому (без термінів). Сприймання на слух текстів різних стилів, жанрів і типів, які містять не тільки прості речення, а й ускладнені однорідними членами, порівняльними зворотами, та складні. Аудіювання(перевірка).

45			Прикметники – синоніми та прикметники – антоніми. Робота зі словниками синонімів та антонімів
46			Розрізнення роду і числа прикметників у сполученні з іменниками. Родові закінчення прикметників. Змінювання прикметників за родами та числами у сполученні з іменниками.
47			Визначення відмінків прикметників за відмінками іменників. Творче застосування знань, умінь, способів діяльності в нових ситуаціях.
48			РЗМ. Розпізнавання окремих характерних ознак друкованого матеріалу: розрізнення очима в тексті з діалогом слів дійових осіб, виділених за допомогою тире або лапок, а також слів автора; розпізнавання з одного погляду кількості слів у реченні складеному з 4 – 5 слів, зміни порядок слів у двох схожих реченнях невеликої довжини. Складання записки, яка містить пояснення якогось факту.
49			Побудова сполучень слів і речень з прикметниками в різних відмінкових формах, введення їх у текст. Списування (перевірка).
50			Відмінювання прикметників у сполученні з іменниками в однині (таблиця відмінювання).
51			Відмінювання прикметників у сполученні з іменниками в однині (таблиця відмінювання). Творче застосування знань, умінь, способів діяльності в нових ситуаціях.
52			Зіставлення закінчень прикметників з основою на твердий та м'який приголосний в однині. Виконання мисленневих ситуацій.
53			Вимова і написання закінчень (<i>-iй</i>) у прикметниках жіночого роду в давальному і місцевому відмінках однини.
54			Вживання <i>ь</i> перед закінченнями прикметників у родовому, давальному, орудному та місцевому відмінках однини.
55			Відмінювання прикметників у сполученні з іменниками в множині (таблиця відмінювання). Зіставлення закінчень прикметників з основою на твердий та м'який приголосний у множині.
56			Вживання відмінкових форм прикметників у множині. Правопис закінчення <i>-і</i> у називному відмінку множини (вимова та правопис).
57			РЗМ. Складання запрошення. Удосконалення написаного. Оцінювання результатів навчання.
58			Вимова і написання найуживаніших прикметників на – <i>ський, -цький, -зький</i>
59			Узагальнюючий урок з розділів «Іменник. Прикметник». Творче застосування знань, умінь, способів діяльності в нових ситуаціях.

2 семестр

65	Побудова сполучень слів і речень із прикметниками, уведення їх у текст		
66	Закріплення вивченого		
67	Розбір прикметника як частини мови		
68	Поширення речень прикметниками		
69	Узагальнення та систематизація знань і вмінь за темою «Прикметник». <i>Перевірна робота. Диктант №3</i>		
70	Урок розвитку писемного мовлення. Детальний переказ тексту за колективно складеним планом		
Числівник			
71	Аналіз перевірної роботи. Числівник як частина мови		
72	Вимова та правопис найуживаніших у мовленні числівників		
73	Відмінкові форми окремих числівників		
74	Словесні формули на означення часу протягом доби		
Займенник			
75	Займенник як частина мови. Роль у тексті		
76	Урок розвитку писемного мовлення. Детальний переказ тексту з елементами міркування		
77	Особові займенники		
78	Змінювання особових займенників 1-ї та 2-ї особи однини й множини		
79	Змінювання особових займенників 3-ї особи однини й множини		
80	Уживання займенників із прийменниками		
81	Закріплення вивченого		
82	Урок розвитку зв'язного мовлення. Складання й записування зв'язаних між собою речень, які описують зміст малюнка		

83	Узагальнення знано про займенник. <i>Перевірка знань з мови («Числівник», «Займенник»)</i>		
Дієслово			
84	Аналіз перевірної роботи. Дієслово як частина мови. Повторення вивченого		
85	Дієслова-синоніми, дієслова-антоніми. Багатозначні дієслова. Пряме й переносне значення дієслів		
86	Закріплення вивченого. <i>Усний твір</i>		
87	Побудова речень з однорідними присудками		
88	Урок розвитку писемного мовлення. Складання письмового висловлювання типу розповіді про ситуацію з життя класу		
89	Закріплення вивченого		
90	Неозначена форма дієслова		
91	Часи дієслова. Змінювання дієслів за часами й числами		
92	Минулий час. Змінювання дієслів минулого часу за родами (в однині) і числами		
93	Теперішній час. Змінювання дієслів теперішнього часу за особами й числами		
94	Урок розвитку писемного мовлення. Детальний переказ тексту (за колективно складеним планом і поданою кінцівкою)		
95	Майбутній час. Змінювання дієслів майбутнього часу за особами й числами		
96	Закріплення вивченого. <i>Перевірна робота. Диктант №4</i>		
97	Аналіз перевірної роботи. Побудова речень із дієсловами теперішнього й майбутнього часу		
98	Закріплення вивченого		
99	Закріплення вивченого		
100	Урок розвитку писемного мовлення. Складання тексту-опису за колективно складеним планом з опорою на допоміжні матеріали		
101	Закріплення вивченого		
102	Закріплення вивченого		
103	Дієслова на <i>-ся</i>		

104	Узагальнення знань про дієслово. <i>Перевірка знань з мови («Дієслово»)</i>		
Прислівник			
105	Аналіз перевірної роботи. Прислівник як частина мови		
106	Урок розвитку писемного мовлення. Удосконалення написаного тексту		
107	Зв'язок прислівників із дієсловами		
108	Закріплення вивченого. <i>Перевірна робота.</i> Контрольне списування		
109	Аналіз перевірної роботи. Прислівники, близькі й протилежні за значенням		
110	Поширення речень прислівниками		
111	Побудова речень з однорідними членами, вираженими прислівниками		
112	Урок розвитку писемного мовлення. Складання привітання до Дня матері		
113	Спостереження за роллю прислівників у тексті. <i>Перевірна робота.</i> Аудіювання		
114	Вибір прислівників (із поданих), що відповідають меті й типу висловлювання		
Повторення вивченого			
115	Що ми знаємо про текст, речення, слово		
116	Що ми знаємо про іменник і прикметник		
117	Що ми знаємо про займенник і числівник		
118	Що ми знаємо про дієслово та прислівник		
119	Урок розвитку писемного мовлення. Складання письмового висловлювання типу розповіді з елементами опису. Підсумковий урок за рік		